

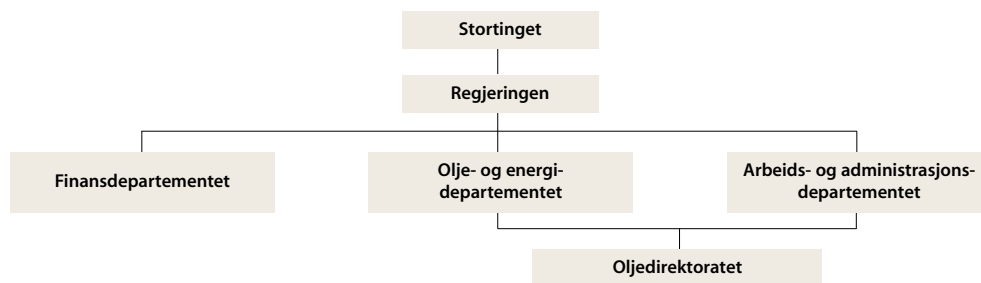
3 Statlig organisering av petroleumsvirksomheten

Olje- og energidepartementet

Arbeids- og administrasjonsdepartementet

Oljedirektoratet

Statlig deltakelse

Figur 3.1 Statlig organisering av petroleumsvirksomheten.

Stortinget setter rammene for petroleumsvirksomheten i Norge. Store utbyggingssaker eller saker av prinsipiell betydning skal behandles og godkjennes av Stortinget. Kongen i statsråd er gitt fullmakt til å godkjenne utbyggingssaker hvor investeringene er antatt mindre enn 10 milliarder kroner. Olje- og energidepartementet (OED) har det overordnede forvaltningsmessige ansvar for petroleumsvirksomheten på norsk kontinental-sokkel.

Det er departementets oppgave å påse at petroleumsvirksomheten skjer etter de retningslinjer Stortinget trekker opp.

Olje- og energidepartementet

Olje- og energidepartementet er organisert i fire avdelinger. Disse er Utvinnings- og markedsavdelingen, Petroleumsavdelingen, Energi- og vassdragsavdelingen og Administrasjons- og økonomiavdelingen. Ansvaret for petroleumsvirksomheten ligger i Utvinnings- og markedsavdelingen og Petroleumsavdelingen.

Utvinnings- og markedsavdelingen er organisert som følger:

Oljeseksjonen

Seksjonen er ansvarlig for spørsmål vedrørende utbygging, drift og transport for oljefelt samt markedsspørsmål vedrørende olje og våtgass. Videre er seksjonen ansvarlig for beredskapsspørsmål for oljesektoren. Seksjonen er også sekretariat for Petroleumspriserådet.

Gasseksjonen

Seksjonen er ansvarlig for spørsmål vedrørende utbygging, drift og transport for gassfelt, herunder eieroppfølging av Gassco AS. Markedsspørsmål vedrørende naturgass er tillagt denne seksjonen. Seksjonen har videre et koordinerende ansvar for disponeringsspørsmål.

Leteseksjonen

Seksjonen har ansvaret for å koordinere arbeidet med åpning av nye områder for letevirksomhet, gjennomføre konsesjonstildelinger, utforme konsesjons- og letepolitikk og følge opp letevirksomheten.

Petroleumsavdelingen er organisert som følger:

Miljøseksjonen

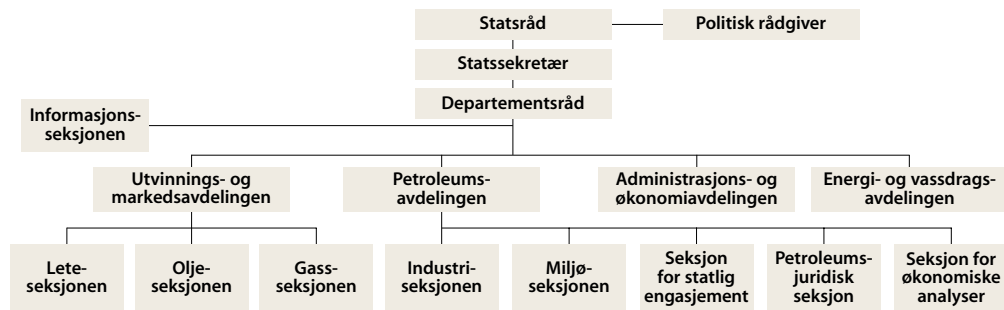
Seksjonen er ansvarlig for koordinering av avdelingens arbeid med miljøspørsmål, herunder klimaspørsmål. Videre er seksjonen ansvarlig for departementets arbeid med internasjonale miljøavtaler vedrørende luftutslipp.

Industriksksjonen

Seksjonen er ansvarlig for spørsmål vedrørende leverandørindustriens engasjement i virksomheten. Industriksksjonen har også ansvaret for den forskningspolitiske oppfølgingen av næringen. Videre er seksjonen ansvarlig for departementets arbeid med internasjonalisering av norsk olje- og gassindustri.

Seksjon for statlig engasjement

Seksjonen har ansvaret for eieroppfølging av statens aksjer i Statoil ASA, Statens direkte

Figur 3.2 OEDs organisering.

økonomiske engasjement (SDØE), Petoro AS og Statens petroleumsforsikringsfond.

Seksjon for økonomiske analyser

Seksjonen er ansvarlig for økonomiske analyser som bidrag til utformingen av petroleumpolitikken, herunder departementets arbeid med petroleums-skattesystemet og statens samlede proveny fra petroleumssektoren.

Petroleumsjuridisk seksjon

Seksjonen er ansvarlig for utarbeidelse av lover, forskrifter og annet juridisk rammeverk. Seksjonen har videre ansvaret for å yte juridisk bistand på alle rettsområder som er relevant for departementets arbeid innen petroleumsvirksomheten.

Energi- og vassdragsavdelingen

Energi- og vassdragsavdelingen har ansvaret for arbeidet knyttet til landbasert energiproduksjon, vassdragsforvaltning og energibruk. Arbeidsområdet omfatter blant annet vassdrags-, konsesjons- og energilovgivning, forretningsmessig oppfølging av Statnett SF, koordinering av internasjonalt energisamarbeid, energiøkonomisering og energieffektivisering. Til avdelingen ligger også energi- og miljø saker.

Administrasjons- og økonomiavdelingen

Avdelingen ivaretar departementets administrative oppgaver og fellesfunksjoner. Avdelingen har ansvaret for organisasjon og personalforvaltning, samt budsjett og økonomiforvaltning.

Arbeids- og administrasjonsdepartementet

Arbeids- og administrasjonsdepartementet har det overordnede ansvaret for arbeidsmiljøet og for de sikkerhets- og beredskapsmessige sidene ved petroleumsvirksomheten.

Oljedirektoratet

Den 2. juni 1972 vedtok Stortinget å opprette et oljedirektorat (OD). Oljedirektoratet er administrativt underlagt Olje- og energidepartementet. I saker vedrørende arbeidsmiljø, sikkerhet og beredskap er Oljedirektoratet administrativt underlagt Arbeids- og administrasjonsdepartementet.

Oljedirektoratets viktigste oppgaver knyttet til Olje- og energidepartementets ansvarsområde er:

- å føre den forvaltningsmessige og økonomiske kontroll med at undersøkelse etter og utnyttelse av petroleum er i overensstemmelse med lovgivning, forskrifter, vedtak, konsesjonsvilkår m.v.
 - å føre kontroll med at undersøkelser etter og utnyttelse av petroleumsforekomster er i overensstemmelse med de retningslinjer departementet fastsetter
 - å være rådgivende organ for departementet i spørsmål vedrørende undersøkelser etter og utnyttelse av undersjøiske naturforekomster
- Oljedirektoratet ligger i Stavanger, og det er opprettet et avdelingskontor i Harstad.

Statlig deltakelse

Olje- og gassressursene tilhører hele det norske

samfunnet og skal forvaltes til beste for nålevende og kommende generasjoner. Et overordnet mål for regjeringens olje- og gasspolitikk er derfor at en størst mulig andel av verdiskapingen fra olje- og gassvirksomheten skal tilfalle fellesskapet.

Statens direkte økonomiske engasjement (SDØE)

Statens direkte økonomiske engasjement (SDØE) i petroleumsvirksomheten ble opprettet med virkning fra 1. januar 1985, ved at de fleste av Statoils utvinningstillatelser på norsk kontinentalsokkel ble delt i en direkte økonomisk del til staten (SDØE) og en økonomisk del til Statoil.

SDØE-ordningen er et feltspesifikt virkemiddel ved at andelen blir tilpasset lønnsomheten og ressurspotensialet i den enkelte utvinningstillatelse. Fra opprettelsen og fram til 14. konsesjonsrunde i 1993, ble det fastsatt SDØE-andeler i alle utvinningstillatelser som er blitt tildelt. I utvinningstillatelser tildelt i 15. konsesjonsrunde, er det SDØE-deltakelse i 16 av 18 tildelte, mens i 16. konsesjonsrunde er det SDØE-deltakelse i til sammen 8 av 14 tildelte (hvorav 2 er tilleggstildelinger). Dette gjenspeiler ressurspotensialet og den forventede lønnsomheten i de respektive rundene på det tidspunktet da tildelingen fant sted. For nærmere omtale av SDØE henvises det til kapittel 5.

I 2001 besluttet Stortinget å restrukturere det statlige engasjementet. Dette innebar blant annet at staten solgte SDØE-andeler tilsvarende 15 prosent av porteføljens verdi til Statoil. Et salg av ytterligere 6,5 prosent til andre selskaper enn Statoil ble gjennomført i mars 2002.

Statoil ASA

Samtidig med opprettelsen av Oljedirektoratet i 1972 vedtok Stortinget å opprette et helstatlig oljeselskap, Statoil. Statoil har til formål selv, eller gjennom deltakelse i eller sammen med andre selskaper, å drive undersøkelse etter og utvinning, transport, foredling og markedsføring av petroleum og avledede produkter, samt annen virksomhet. 18. juni 2001 ble Statoil delprivatisert og notert på Oslo Børs og New York Stock Exchange. 18,2 prosent av selskapet ble solgt til private aksjonærer i Norge og utlandet. Staten eier dermed per 1. januar 2002 81,8 prosent av aksjene i selskapet. Stortinget har åpnet for ytterligere reduksjon av statens eierinteresse ned til 2/3.

Delprivatiseringen av Statoil innebærer endringer knyttet til statens rolle og beslutningsmyndighet overfor selskapet. Allmennaksjelovens bestemmelser gjelder fullt ut. Særreglene for statsaksjeselskaper er falt bort. Som majoritets-eier i selskapet har staten likevel stor innflytelse, blant annet i forhold til selskapets vedtekter.

Staten ved Olje- og energidepartementet ønsker å opptre som en profesjonell eier, på linje med de øvrige aksjonærene. I prospektet for børsnoteringen av Statoil er det nevnt at staten har gitt uttrykk for at den - som en av flere aksjonærer - vil konsentrere seg om saker som knytter seg til avkastningen på kapital og utbytte, med vekt på langsiktig utvikling av lønnsom virksomhet og verdiskaping for alle aksjonærer.

Statoil vil fremdeles ha ansvaret for avsetningen av statens olje og gass.

Petoro AS

Statoil var tidligere ivaretaker av SDØE. Denne ordningen bygget på at Statoil var et heleid statsaksjeselskap hvor regjeringen hadde styrings- og kontrollmulighet med SDØE i tråd med Grunnlovenes krav til ivaretagelse av statens eiendom og organisering av statlig forretningsdrift. Delprivatisering av Statoil medførte at ordningen med Statoil som ivaretaker for SDØE ikke kunne fortsette uendret. På bakgrunn av dette vedtok Stortinget et nytt kapittel i petroleumsloven, kapittel 11, der hovedtrekkene i ny forvalterordning for SDØE ble nedfelt. Dette dannet grunnlag for opprettelsen av et nytt ivaretakerselskap for SDØE. Dette selskapet heter Petoro AS og ble stiftet 9. mai 2001. Selskapet er organisert som et heleid statsaksjeselskap og er lokalisert i Stavanger. Selskapet skal ha om lag 60 ansatte.

Petoro har tre oppgaver:

1. Ivaretagelse av statens eierandeler i de interessentskap der staten til enhver tid har slike
2. Overvåkning av Statoils avsetning av den petroleum som produseres fra statens direkte deltakerandeler
3. Føre regnskap for statens direkte deltakerandeler

Petoros virksomhet er begrenset til norsk sokkel, og selskapet skal ikke selv eie andeler på sokkelen. Det skal ikke selv søke om nye utvinningstillatelser og skal heller ikke gis operatørskap. Selskapet kan ikke selge, bytte eller kjøpe andeler, men kan komme med råd i slike saker. Petoros oppgaver skal være begrenset til ivare-

tagelsen av statens deltakerinteresser.

Petoro skal drives på grunnlag av bevilgninger fra staten og skal ikke erverve inntekter fra SDØE-andelene. SDØE-andelene skal ivaretas for statens regning og risiko. Utgifter og inntekter knyttet til SDØE vil som tidligere bli kanalisert over statsbudsjettet.

Gassco AS

I forbindelse med delprivatiseringen av Statoil vedtok Stortinget å opprette et eget selskap for transport av naturgass. Selskapet heter Gassco AS og ble stiftet 14. mai 2001.

Myndighetenes målsetting ved opprettelsen av Gassco var følgende:

- Transport- og behandlingsanleggene skal tjene alle produsenter av gass og bidra til en samlet effektiv utnyttelse av ressursene på kontinental-sokkelen.
- Den ansvarlige for driften av transportsystemene for gass skal opptre nøytralt i forhold til alle brukerne av transportsystemet.
- Den ansvarlige for driften har en sentral rolle når det gjelder videreutvikling av transportsystemet.

Gassco tok over som operatør 1. januar 2002 og er lokalisert på Bygnes i Karmøy kommune. Selskapet er 100 prosent statlig eid.

